

САМУРДИН

ссс

«Магьарамдхуьруьн район» МР-дин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета МР «Магарамкентский район».

Тешкилайди: «Магьарамдхуьруьн район» МР.

Газет 1951- йисалай акъатзава. № 45 (7701) киш, 20- сентябрь, 2014- йис. Къимет 3 манат.

Поздравления

УВАЖАЕМЫЙ ФАРИД ЗАГИДИНОВИЧ!

СЕРДЕЧНО поздравляю Вас с Днем единства народов Дагестана и 15-летием разгрома международных бандформирований, вторгшихся в нашу республику!

Этот праздник объединяет всех дагестанцев и символизирует стремление жителей многонациональной республики к миру и добру, взаимопониманию и добрососедству, сохранению вековых традиций межнационального согласия в республике, на Северном Кавказе, в России.

Глубоко символично, что 15 лет назад, в сентябре 1999 года, дагестанские ополченцы, солдаты и офицеры Вооруженных Сил Российской Федерации, продемонстрировав единство армии и народа, под руководством будущего национального лидера страны В.В. Путина отстаивали целостность и суверенитет России, разгромив вторгшиеся на территорию республики международные бандформирования. Победа над международными террористами в Дагестане стала знаковым событием в судьбах современной России, началом укрепления Российской государственности, очищения России от террористов и бандитов. Дагестанцы и сегодня, как и в те трудные дни, сплачиваются вокруг национального лидера России В.В. Путина и добиваются вывода Дагестана из глубокого кризиса на путь очищения и обновления.

Желаю Вам, Вашим родным и близким мира, добра и благополучия, процветания нашему общему дому- Дагестану!

Глава Республики Дагестан **Р. АБДУЛАТИПОВ.**

ДОРОГИЕ ЗЕМЛЯКИ!

СЕГОДНЯ наша Республика отмечает День единства народов Дагестана. Это молодой, но имеющий глубокие корни, праздник, который символизирует наше единство, мужество и непокоренный свободолюбивый дух.

В этот день в 1741 году все народы Дагестана, объединившись, разгромили 100-тысячное иранское войско во главе с Надиршахом. Дружба народов Дагестана выдерживала суровые испытания и в годы гражданской войны, в первые годы становления Советской власти, в годы Великой Отечественной войны.

В последующем дагестанцы объединялись не раз. В 1999г. наша Республика снова выстояла, проявив единство и приверженность суверенитету и территориальной целостности России. Этот день объединяет наш многонациональный народ. Всех, кто любит свою Республику, верит в нее, работает для ее блага. Всем нам нужна сильная, процветающая Республика.

Дорогие земляки! Примите мои поздравления и самые искренние пожелания крепкого здоровья, благополучия, уверенности в завтрашнем дне! Пусть в семье у каждого всегда царят мир и согласие!

Глава МР «Магарамкентский район» **Ф. АХМЕДОВ.**

СОЦИАЛЬНЫЙ КЪУЛЛУГЪ

ВИРИ ТЕРЕФАР ФИКИРДА КЪУНА

РД-дин КЦСОН-дин Магъарамдхуьруьн районда авай ГБУ-да уьмуьрдин четин шартлара авай аялриз ва аялар авай хизанриз социальный рекъяй къуллугъ ийидай отделение кардик ква.

Чи учреждениедин социальный кваллах четинвиле авай вири хизанриз куьмекар гун ва къуллугъ авун вири терефар фикирда къуна кыле тухунихъ рекъе тунва. Чи отделениеди четин гьалда авай хизанрай ва социально хаталу дестедин хизанрай тир 18 йисалди яшда авай аялрихъ, гьакI гзаф аялар авай тамам тушир хизанрихъ, набут аялар тербияламишзавай хизанрихъ ва тимил таъмин тир хизанрихъ галаз кваллахзава.

Чи пешекарри диде-бубайриз ва аялриз сад-садан гьавурда акъаз куьмекар гузва. И карди гьар са аял вири патарихъай пайгарди яз члехи хъуниз куьмек гузва. Ихътин дуьшуьшда, эгер социальный рекъяй дуланажагъдин пис

шартлар хизандин материальный четин гьалдихъ галаз алакълалу ятла, отделениедин пешекарри мумкинвилериз килигна жуьреба-жуьре материальный куьмекар гузва.

Хизандихъ ва аялрихъ галаз кваллахдайла вилик пад къунихъ рекъе тунвай кваллахдихъ члехи метлеб ава. Медицинада хъиз, социально тIал алай чкаяр вахтунда чирун хъсан я, ахпа яргьалди сагъар хъийидалди.

Чи пешекарар учетда авай социально-хаталу хизанрин патав физва. Чи учетда ихътин 227 хизан ава. Абур райондин 32 хуьре яшамиш жезва.

«Хаталу дестеда» авай хизанар ва аялар чирдай кваллах тухудайла чна яшар тамам тахъанвайбур кылелел кас алачиз гуьзчивиликай хкатуни себбарни чирзава. Отделениеда социальный рекъяй къуллугъ авунин месэлайрай консультацияр гудай «кудай линияни»

(8 (235)-25-1-06) кардик ква.

Чна кылин фикир аял хизандин шартлара хуьн таъмина-

руниз, кылелел кас алачиз амукъ тавуниз гузва. Мукъвакылийрин къаюмвилек квай аялар чи дибдин контингент я. Адет яз четинвилер аял аялвилин сергьятдилай элячIдайла арадал къвезва. Гьа и вахтунда аял чи отделениеда учетда эцигзава ва ам датлана гуьзчивилик жезва.

Чи райондин агъалияр патал социальный рекъяй къуллугъ ийидай отделение яшайишдин четин шартлара гьатнавай хизанар ва аялар патал гьакъикъатда социальный поликлиникадиз элкъвенва. Чна неинки хизандин саламатсузвал тайинарзава, гьакI социальный, психологический ва педагогический рекъяй куьмекарни гузва.

Р. АСАЛИЕВ,

РД-дин КЦСОН-дин Магъарамдхуьруьн районда авай ГБУ-дин директор.

Чи районда

«КЪАЦУ РОССИЯ» СУББОТНИКДА ИШТИРАКНА

РАЙОНДИН образованиедин учрежденийрин коллективри Вирироссиядин экологический «Къацу Россия» субботникда активвилелди иштиракна. Субботник кыле тухунин мурад районда экологиядин гьалар хъсанарун, акъалтзавай несил тIебиатдив жавабдарвилелди ва къайгъударвилелди эгечлиз вердишарун ва аялрин экологиядин культурадин дибар арадал гъун тир.

Школайра кIелзавай аялри чпин школайрин гьаятар

зилзибилдикай, яшайишдин амукъайрикай миьна, тарарин къурай хилер ва пешер кватIна цIаяр яна. Школайрин вилик галай чкаярни миьна, герек чкайриз киреж ва шир яна, тарар ва кулкус къурай хилерикай азадна.

ВОЛЕЙБОЛДАЙ САД ЛАГЪАЙ ЧКА ПАТАЛ

ДЮСШ-рин хкъянавай командайрин арада районда волейболда сад лагъай чка патал акъажунар кыле фена. И акъажунра 1998-йисалай агъуз яшарин аялри иштиракна.

Къизгъиндиз кыле фейи акъажунрин нетижада гадайрин

арада Буткъазмайрин ДЮСШ-дин команди сад лагъай чка къуна. 2-чка Магъарамдхуьруьн 1-нумрадин ДЮСШ-ди, 3-чка Советск хуьруьн ДЮСШ-дин команди къуна. Рушарин арада Магъарамдхуьруьн 1-нумрадин ДЮСШ гъалиб хъана. 2-чка Магъарамдхуьруьн 2-нумрадин ДЮСШ-дин, 3-чка Советск хуьруьн ДЮСШ-дин командайри къуна.

Гъалиб хъайибуруз ва призерриз медалар ва дипломар гана. Районда кыле фейи акъажунрин нетижайриз килигна райондин гадайрин ва рушарин хкъянавай командаяр тешкилда. Абуру Дагъустан Республикада сад лагъай чка патал волейболдай кыле фидай зональный акъажунра иштиракда.

ДИДЕД ЧІАЛ-ЧИ РУЪГЪДИН ДЕВЛЕТ

ГУЪЛУЪШАН гатфарин майдин вацран югъ тир. Шолада санал келнавай чун ингъе яхцур йисалай гуруъш хъанвай. Са шегъерда яшамиш жезватлани, чун сад-садаз аквазачир. Дуъз лагъайтла, Разият хизанни галаз Къазахстанда яшамиш жезвай. Дербентдиз хтана ам ругуд йис я. Зун Разиятан теклифдалди адан квалитиз мугъман хъанвай. Югъ рагъдан жезвай, зун хъфиз гъазур хъанвай. Къвачел къарагъна ракарин патав агакънамазди, Разиятан хтул Расул хтана. «Диде, диде чан, аз килиг, къе аз «вад» атана!»- лугъуз, вичин назик гъилин вад тлуб къалурзавай ада.

-Я чан зи бала, маншаллагъ, ам гъи тарсунай атана ваз «вад»?

-За къе, диде, лезги чіалан тарсуна накъ вахъ галаз хуралай чирай Тагъир бубадин «Экуън ярар» шиир са гъалатни квачиз келна ва чи лезги чіалан малим Асият Мефтялиевнади «ваз баркалла, вад» лагъана.

-Я чан зи рикл алай хва,зани ваз баркалла лугъузва.

-Диде,пака чна классда «Диде чіал чи руъгъдин девлет я» твар алай лезги чіалан мярекат къиле тухудайвал я. Чан диде, вунни ша ман, иштирак ийиз. Зи юлдашриз гзаф хвеша жеда.

-Гъелбетда, къведа, зи бала...

Разията и мярекатдиз атун зазни теклифна. Дербентдин II-нумрадин шолада, 6-классда къиле физвай винидихъ твар къур лезги чіалан важиблу мярекатдиз фин зазни къисмет хъана. Къейд авун лазим я хъи, сифте кабинетдиз кам вегъейвалди акурвал, ам тавхана хъиз безетмишнавай. Кабинетдин цлар мана-метлебдиз дерин, чіал хуънин месэлайриз талукъ макъалайри, искусстводин ва литературадин векилрин шикилралди безетмишнавай. Виридалайни тафаватлу жезвайди методикадин ва литературадин пипі тир. Ина лезги чіалан тарсара ишлемишзавай материалар, лезги шаиррин ва писателрин ктабарни авай.

Мярекатдин мурад-метлеб ихъинди тир: бубайрилай амай хъсан адетриз, жуван чіалаз фикир гун ва адан михъивал хуън.

Гъамиша хъиз, и сефердани

и тежрибалу мярекат аялри гъар сада диде чіалал шииррай цларар хуралай келунилай башламишна ва лезги чіалал манияр лугъуналди, къуълер авуналди давамарна. Эхирдай атанвай мугъманрикай, аялрин диде-бубайрикай гзафбуру аялриз ва малимдиз сагърай лагъана. Ихътин делилрин шагъид хъайила, за фикирна, гъелбетда, шолада лезги чіалал тарсарив дикъетдивди, кардин гъавурда аваз эгечізава ва ана вичин кеспидал, милли культурадвал рикл алай малимарни ава.

Зун ягъалмиш хъанач. Ихътинбурукай сад пешедай тежриба авай, аялриз диде чіал ширинарзавай, кланарзавай, абурун бажарагъ ачухиз къумек гузвай, кваллахдив яратмишдай къайдада эгечізавай Жаватова Асият Мефтялиевна я.

Утъквем рикл авай малимди вичин умуърдин девлетлу тежриба, инсанвилини ерияр акъалтзавай несилриз багъишиз яхцур йис хъанва.

Асият малим вини дережадин, чіехи бажарагъ авай, вичин кеспидал рикл алай камаллу инсан, коллективда, хизанда гъурмет авай дишегъли тирди ада мярекат къиле тухвай жуъреди мад сеферда тистикъарна.

Мярекатдин эхирдай зун адахъ галаз мукъувай таниш хъана.

-Асият Мефтялиевна, и четин, гъа са вахтунда гъурметлу кваллахда куъ къилин везифа вуч я?

-Зун аялрин чирвилер дерина-рун, гегъеншарун, абур алай вахтунихъ галаз кам-камуна аваз виликди фин патал тарсунин ери, метлебувал хъсанардай чешмейрихъ къекъевезва. Им къилин везифани я.

Заз аялар гзаф кланда. Гъавилляй за зи вири вахт школадиз ва аялриз серфзава. За абуруз чирвилелай гъейри, гъакл Ватанни кландай, чіехибуруз, гъевчибуруз, диде-бубадиз гъурметдай, намуслувилелди яшамиш жедай тарсарни гузва.

Малимдин рехъ Асията гъеле шолада амаз хъяна. Магъарамдхуъруън райондин Киркарин хуъруън школадин малимар тир Мефтяли, Гъулангерек Гъамидовар халкъдин арада гъурмет авайбуру

яз, виридаз чешнени тир. Чирвилерихъ къаних, анжах вилик жергейра чка къаз кландай къаст авай руша вичин бубадинни дидедин рехъ хъяна. Асият ягъалмиш хъанач. Ингъе къе адан тежриба гзафбуру хъсанди яз гъисабзава, адалай чешне къачузва, адаз маса школайриз теклифзава. Асият Мефтялиевнади алай девирдин технологийрикайни, методикайрикайни гъавурда аваз менфят къачуз, гъар жуъредин диспутар, конференцияр, лезги чіалаз талукъ мярекатар вини дережада аваз къиле тухузвай лезги чіаланни литературадин конкурсриз, олимпиадайриз ученикар гъазурзава. Вичи члугвазвай гъакъисагъ ва яргъал йисарин зегъметдай Асият малим гзаф къадардин грамотайрин, гъурметлу лишанрин иеси хъана.

Абурун жергеда «2013-йисан лезги чіалан лап хъсан малим» лагъай твар ва «Образованиедин отличник» знакни ава.

Асият Мефтялиевна, михъи риклелди вичин кеспидиз, тарсгузвай аялриз, кваллахзавай школадиз къуллугъ ийизвай кас хъиз, хъсан умуърдин юлдаш ва тербиячи дидени я. Шевкетахъни Асиятахъ пуд велелди къуд хтул ава. Абурун велеларни намуслу инсанар яз чіехи хъана. Къве рушани гадади къилин образование къачуна, чи аямдин лап хъсан къуллугъчияр хъанва. Гъелбетда, зун гзаф бахтлу дишегъли я. Зи балаяр къилел диде-буба алаз чіехи хъана, захъ зи умуър давамарзавай хтулар хъанва. Гъатта зун жуван рикл алай кеспидивайни къерех хъанач. Бес им бахтлувал тушни? – лугъуз в а А с и я т а .

Асият Мефтялиевнадиз вичин рикл алай са ученицади къенва:

*Дуъньядал алай гуърчег
затлар*

*Гекъигда за къев, малим.
Куъ буй-бухах, ақунар
Виридаз чаз хуш я, малим.
Насиъатар гъар жуъредин
Гузва на чаз, несилриз.
Лугъузва чаз, чіал дидедин
Хуъх лап вилин нине хъиз...*

Эминат ЗАГЪИРБЕГОВА.
(«ЛГ»).

ЧИЛАКАЙ ЗИ ФИКИРАР

Дидед чІал

МАКЪАЛАДИЗ ихътин кьил гунихъ са сеbeb хъун герек я эхир. Сеbeb авазва. Гьелбетда, захъ чи чІалакай, адан дувулрикай, бинейрикай макъала кхьидай фикир авач, я хъунухъ дуьзни туш. Вучиз лагъайтІа Магъамед Гъажиевалай башламишна Агъмедуллагъ Гуьлмагъамедовал къведальди ва гъабурлай инихъни тІвар-ван авай лезги чІалан алимар, жавагъирар хътин лезги чІалан ктабрин, словаррин ва макъалайрин авторар рахайдалай гуьгъуьниз завай вуч алава ийиз хъижеда ва за гьикІ жуьрэт ийида?

Амма, гъар гьикІ ятІани, за ихътин четин ва жавабдар, зи кьатІунрай, чарасуз месэла гъиле кьунихъ ахътин сеbeb ава хъи, жуьреба-жуьре пешейрин савадлу инсар, малимар кІватІ хъанвай са чкадал лезги чІалакай лап кьизгъин ихтилатар кватна. Чи чІал къвердавай юхсул, усал, кесиb, харчи жезвайдакай делилламишнавай мисалар гъиз рахана. Акъван чкадал атана хъи, эгер и физвай гъал давам хъайитІа, гуя са шумуд йисалай лезгийрихъ чІал амуькдач, ам урус чІала фитІинда.

И макъала кІелзавай касдиз белки зи фикирни чир хъана кІанзаватІа ам за лугъуда.

Сад лагъайди, чун патал сир туш, лезги чІал йис-йисандавай харчи ва кесиb жезва. Бязибуруз ам са акъван герек авай чІал хъизни аквазмач, иллаки идарайрин къуллугъчийризни, регъберриз, гъатта бязи малимарни и нукъсандивай къерехда авач. Къвед лагъайди, чІал харчи авуникай. Инай аквазвайвал, маса чІаларай гъиз гафар ишлемиш тавуртІани, чи чІалан жебеханада бес

къадар гафар авазва. Жуван чІал кІан хъун, ам маса чІаларив гекъигуналди адан гъуьндур хкажун са кІусни лавгъавал, миллетчивал туш. Им дидедин чІал диде хъиз кІан хъунин, ам хуьнин, эхирни, къагъриманвилин са лишан я. Гьелбетда, маса чІалан лайихлувал агъузариз алахъун, ам жуван чІалалай усалди яз гъисабун башибузуьквал ва авамвал я. Гъар са чІалахъ, гъар са халкъдихъ вичин тамам чІал, лайихлувал, тарихда вичиз хас тир чка авайди я.

Инал са агъвалат рикІел хкун кутугна аквазва заз. 1968-йисуз Ташкентда Азиядинни Африкадин писателрин симпозиум кьиле физвай. Чи институтдиз студентрихъ галаз гуьруьшмиш хъун патал СССР-да тІвар-ван авай са жерге писателар атана. Абурун жергеда Социалист Зегъметдин Игит, Дагъустандин Халкъдин шаир рагъметлу Расул Гъамзатовни авай. Вичиз рахадай гаф гайила явашдиз трибунадихъ атана ада чина хъвер аваз лагъана: «Гъуьрметлу юлдашар, заз аквазва, и еке залда жуьреба-жуьре шегъеррай, республикайрай ва маса уьлквейрай гзаф гадаяр, рушар - студентар кІватІ хъанва. За фикирзавайвал, квез виридаз зи хайи авар чІал хъсандиз чир тахъун мумкин я. ГъакІ хъайила зун урус чІалал рахада».

Залда авайбуру яргъалди чІугур гурлу капар яна.

Заз идалди рагъметлу Расул Гъамзатован гъакъиндай са гъихътин ятІани къезил ихтилат ийиз кІанзавач, я ам за гудай къиметдихъ муьхтеж касни туш. ЯтІани, зи фикир за лугъуда. Расул вичин гъвечи халкъдин чІехивал къалурай, дидедин чІал хвейи ва машгъур авур кас я. Им адан къагъриманвал я. Аферин!

Маса мисал рикІел хкин.

1930- йисара кьурагъви Гъасан Туьркмен ССР-диз кулак я лугъуз суьргуьн авуна. 1964- йисуз чун, Туьркменияда кІвалахзавай са десте лезгийр, вич Байрамали шегъерда яшамиш жезвай Гъасанан кІвализ дуьшуьшдай хъиз акъатна. 1930- йисарилай инихъ хайи Ватандихъ галаз алакъа амачир Гъасаназ, адан юлдашдиз ва ина хана чІехи хъанвай кьве хъиз лезги чІал акъван хъсандиз чизвай хъи, на лугъуди, абур Кьурагъай йиф ийидай патаз фейибур туш. Аферин чпиз!

И мисални гзаф важиблу я. 1953- йисуз Магъарамдхуьруьн юкъван школа куьтягъна Ярагъкъазмайрилай Махачкъаладиз мединститутдиз кІелиз феи Абдулкадиров Къудратан (духтур хъайидалай гуьгъуьниз) саки вири уьмуьр шегъерра хъана. Исятда машгъур духтур, медицинадин илимрин доктор, профессор, гъам Россияда, гъам къецепатан гзаф уьлквейра машгъур кас эхиримжи яхъІур йисуз Санкт-Петербургда яшамиш жезва. Адан уьмуьрдин юлдашни лезги туш. Ара-бир Къудрат хийир-шийирдин кІвалахрал хуьруьз хтайла, ам хуьруьнвийрихъ, дустарихъ галаз дидед чІалал рахадайла чун мягътел жеда: ада лезги чІалак хатадай къванни урус чІалан са гаф кутадач. Идаз жуван чІалаз гъуьрмет авун, ам кІан хъун лугъуда. Аферин!

Магъарамдхуьруьн юкъван школада лезги чІаланни литературадин тарсар гайи рагъметлу Ярмет малимди вичи тарс гузвай аялриз лугъудай: «Амай вири тарсарай «вадар» къачуртІани, лезги чІалай пис къимет къачур аял классдай акъатдач гъа!».

Ихътин хуш къведай мисалар рикІел гзаф хкиз жеда. Абур чахъ гзаф ава. Амма

чахъ маса, хуш текъведай мисаларни тѳимил авач. Абур чи чѳалахъ далу элкѳурна акъвазнавайбурукай я. Ша, гъабурукайни таъсирлу кѳве гаф рахан. Заз чиз, са мисал бес я.

Рахунихъни вичин эдеблувал хъун герек я эхир. Кимел, межлисда, ижласда, газетда, ктабда... рахадай кѳайдаяр авайди я, абур лазим тирвал хуънни герек я. Инал зун ктабдин чѳалал рахазвайвиляй чѳехи кѳуллугърал алай ксарин тѳварар кѳаз рахун кутугна аквазвач. Мисалар завай гзаф гъиз жеда. Инал лугъун тавуртлани, агъадихъ галай са мисалдай абуруз чеб чпиз хъсандиз аквада. Чи чѳал чѳурзавайбур, ам квадриз алахънавайбур ваъ, ам квахайтлани кѳайгъу авачирбур гъабур я. Ингъе ахътинбурукай сад. Ибур ада вичин идарада тухвай, за иштирак авур ижласда рахай гафарай кѳачурбур я.

«Дорогие товарищи, кѳе-нин юкѳуз чи коллективда, чи предприятияда трудовой дисциплинадин рекъяй авай положение, гъикѳ лугъун, просто возмутителниди я, нетерпимиди я, так скажем. Скажите пожалуйста, рабочий время мус я? Восемь часов, ровно муъжуъдаз. Бязи товарищар, ну работникар, скажем так, приходят когда? Пол девятого. Кѳуъдан зур хъайила. Вот так, вот!..»

Идаз чѳал лугъуз жедани? Им я урус чѳални туш, я лезги чѳални. Ихътин чѳал чаз герек туш. За и макъала чи хуърерин школайра авай аялри кѳелун патал кхъизвайди я. Къуй гъабуру хъайитлани лезги чѳал и саягъда кукѳвар тавурай.

М. ЖЕЛИЛ.

Къудрат ЖАБАРОВ

ДИДЕ

Диде чаз виридалай тир вун багъа,
Вун тир чи вири хизандин арха.
Галат тавуна чѳугуна зегъмет,
Хизан хвена вуна кѳачуна гъуърмет.

Ругуд аял вуна авун чѳехи,
Йис-йисандавай жезвай вун рехи.
Ваз пара кѳандай чи буба Мехти,
Адалай вун гъамиша тир рази.

Къуни-къуншидиз вун кѳандай пара,
Абурун гъалдикай хабар кѳадай вуна.
Герек атайла кѳумекар гудай,
Абур гъатнавай кѳевяй акъуддай.

Цѳуд йис я вун кѳакъатна чавай,
Вун карагзава чи вилерикай.
Атурай диде ваз ширин ахварар,
Сагъ-саламат я ви вири балаяр.

Тир вун диде вирибуруз чешне,
Яшамиш хъана вун кѳил къуна вине.
Аплагъди хуърай вун хайи бине -
Хуъруън гъар са кѳвал, гъар са мягъле.

Диде амач лугъуз чна дерт чѳугвазва,
Гъар йисуз балаяр ви сурал кѳевезва.
Ви кѳени кѳвалахар рикѳел хкизва,
Чун-балаяр вири вахъ цѳигелзава.

Исмихан КЪАДИМОВ

КУЛЬТУРА АМ ВУЧ Я?

Чидани кѳез культура
Ам гъикѳ лагъай чѳал ятла,
Ам чешне я кѳалурдай
Чи уъмуър гъи гъал ятла.
Культура виш жуъре я
Гъар юкѳуз чаз аквазвай,
Чи халкъ, чи хуър, кѳуъче я,
Чна кѳайгъу чѳугвазвай.
Жуван хайи чѳал я ам,
Рахаз, кѳелиз дамахдай.
Хуш манидал, аваздал,
Жуван миллет уяхдай.
Дуъз культура авайла
Дуствал жеда, гъуърметни.
Нагъахъ кардиз рехъ дагуз
Руъгъдиз чѳехи девлетни.
Гужна Ватан чѳайла
Рехъ алатай аял хъиз,
Чаз культура хтанва,
Рикѳиз чими аял хъиз.
Дугъриданни им чаз кѳе
Халкъар санал агуддай,
Мярекат я шадвилин
Гъалар кѳилиз акъуддай.
Виридан гаф сад хъана
Са кѳаст кѳилиз акъатрай,
Куъ чанаркай яд хъана,
Ичкибазвал хкатрай.
Хъвазвай бязи ксарвай
Меслятдал тѳалабин,
Пиян кас чи арада
Айиб кар яз гъисабин.
Гъар са касдиз хуш кѳилих,
Ажуъар квай чин тежен,
Чун садакай масадал,
Фитнеяр гъаз фин тийин.
Культура хуш девран я,

Авам, кагъул уяхдай.
Гзаф жанлу мярекат,
Уъмуър твадай дамахда.
Культурада регъуъвал,
Ягъ намусдиз бине жен.
Вафалувал, михъивал,
Рикѳин ашкъи вине жен.
Дерин акъул кѳуватда,
Хатур, гъуърмет гзаф жен
Нефсни темягъ сергъятда,
Нагъахъ карда инсаф жен.
Гъар пакамахъ кѳвалахдал,
Физ кѳан жен гъар са касдиз,
Къазанмишай къазанжи,
Хкиз кѳан жен хзандиз.
Музыкадин устадри
Кагъул хесет хкуудрай,
Балабан, тар, кѳилдин,
Ширин сесер акъудрай.
Лезги чилин авазар,
Сеслу хуърай виринра.
Чи манирлал чан хкиз,
Халкъдиз уъмуър ширинра.
Туънт кѳуърлериз жегъилпри
Къастаралди акъажрай,
Лезинкадин машгъурвал
Мадни виниз хжажрай.
Культурадин маканра,
Далдам, зуърне ван алаз,
Уъмуър авахъна физ жен,
Секин вацѳ хъиз чан алаз.

ХЪАЙИ КАР

МУГЪМАНДИЗ - АМЕРИКАДИЗ

И ИХТИЛАТ заз Махачкъ-алада яшамыш жезвай ДГУ-дин малым, зи дуст Давуда ахъайна. Ада вичин ихтилат икI башламишна: «И агъвалат заз, захъ галаз санал ДГУ-да кIвалахзавай малымди ахъайна. Яшар хъанвай малым вичин уьмуьрдин юлдашни галаз, чпин отпускардин вахтунда хцел къил чIугъаз Америкадиз фидайвал хъана. Абурун хва Америкадин са штатда яшамыш жезва.

Абур самолетда аваз Америкадиз рекъе гъатна. Америкадихъ агакъайла итимдиз самолетда пис хъана. Тади гъалда самолет мукъув гъай аэропортуна ацукъардайвал хъана. Пилотри гъеле цава амаз, чилел диспетчердиз самолетда медицинадин куьмек кIанзавай кас авайди ва реанимациядин машин самолетдал ракъурун герек тирди лагъана. Пис хъанвай малым вичин уьмуьрдин юлдашни галаз, тадиз реанимациядин машинди шегъердин клиникадиз агакъарна. Духтурри яшлу итимдиз чIуру уьзуьр авайди ва тадиз операция авуна кIанзавайди къетIна. Операция авуна. Са къве йикъалай вич-вичел хтайла, азарлудан патав духтур атана. Азарлудан гъал-агъвалдикай хабарар къурдалай гуьгъуьниз, ада азарлудав клиникада адаз авунавай харжийрин пулдин счет вугана. Счетда къалурнавай пулунин къадар акурла, азарлудай гъарай акъатна. Ада духтурдиз вичихъ счетда къалурнавай къадар пул авачирди, чеб, вични вичин юлдаш университетда тарсар

гузвай малымар тирди лагъана. И ван хъайила духтур гъаламат хъана, ада куь мажибрин къадар гъикъван я лагъана жузуна. Азарлу малымди вичинни вичин юлдашдин мажибрин къадар лагъана. Духтур чалахъ хъанач. Акъадай гъаларай Америкадин ВУЗ-ра тарсар гувай малымриз еке мажибар авай хътинди тир. Ахпа духтурди азарлудавай вичин жендекдал алай гуьллейрин къацIар гъина хъайибур ятIа жузуна. Азарлуда абур Ватандин Чехи дяведа хъанвай хирер тирди лагъана. Духтур сад лагъана дегеиш хъана, чина авай атIугъвал квахъна. Духтурди хъел квайда хъиз лагъана: «Бес вуна, я ви уьмуьрдин юлдашди вун дяведин ветеран тирди сифтедай вучиз лагъанач?». Инал чир хъайивал, немсерин фашистрихъ галаз кIантIа Россияда, Европада, Британияда дяведа иштирак авурбуруз Америкада еке гуььрмет ава. Азарлу малым дяведин иштиракчи тирди чир хъайила, клиникадин къилин духтурди адаз телевизор, холодильник, кондиционер ва маса къулайвилер авай къилдин люкс палата чара авуна. Адан юлдашдизни вичин итимдин патав жедай мумкинвал гана. Тади гъалда хциз буба опереция авунайдени телеграмма яна хабарна.

Йикъар алатна, азарлуди кIвачел ахкъалтайла, ам клиникадай вичин хцин кIвализ хъфена. Пехилвал ийидай къайгъударвал я», - куьтягънай ада вичин ихтилат.

Р. МУРАДАЛИЕВ.

Хабаррин
ИГИМ

ЧІЕХИ ШАИРДИКАЙ ФИЛЬМ

ДАГЪУСТАНДА Расул Гъамзатовай фильмдин премьер (сад лагъай сеферда килигун) къиле фена. Фильмдин сценарий Рустам Ибрагъимбеков соавтор яз Дагъустан Республикадин Къил Рамазан Абдулатипова къхена. Картина эцигай режиссер Мурад Ибрагъимбеков я. Картинада шаирдин тIварунихъай яргъал йисара Расул Гъамзатовахъ галаз дуствал авур СССР-дин халкъдин артист Василий Лановая кIелзава.

ПОЛИЦИЈАДИН ТАРАШЧИВИЛИН БАНДА

ДАГЪУСТАНДИН агъалияр патал коррупция, боевикар, ришветбазар адет хъанвай кардиз элкъвенва. Амма ихтин кар лап кьериз-цIаруз дуьшуьш жеда. Судди полициядин Кизилюртдин райондин уртах отделдин къуд полицейск квай тарашчивилин бандадиз приговор акъудна. Абур бизнесменрал тепилмиш жезвай ва абуру пул къакъудзавай.

СЕСЕР ГУДАЙ САД ТИР ЮГЪ

14-СЕНТЯБРДИЗ уьлкведа сесер гудай сад тир югъ къиле фена. Федерациядин 84 регионда поселокринбурулай башламишна губернаторрин дережада акъадалди вири санлай сечкидин 5680 кампания къиле фена.

СА ЧЕМОДАН КОКАИНДАЙ

РОССИЈАДИН гражданица Мария Дапирка Вьетнамда наркотикар гъаз къуна. Дондал алай Ростовдай тир 28 йисан яшда авай руша Таиландда гидвиле кIвалахзава. Ам Сингапурдай самолетда аваз Хошиминдин аэропортуна къуна. Чемодандай 2 килограмм кокаин авай къве пакет жагъана, мад 930 грамм журналдин жилдерин арада чуьнуьхарнавай. Вьетнамдин законралди и къадар наркотикар гъаз къунай къиникъин жаза гузва.

ЦАЛ ЭЦИГЗАВА

ПРЕЗИДЕНТ Порошенкодин буйругъдалди Украинади сергъятдин силовикри гуьзчивал тухузвай Россиядин уастокдал инженерный жугъунар, фортификациядин системаяр хкажиз башламишнава.

Советск хуьруьн юкъван школа акъалтIарайдан гъакъиндай 2009- йисуз Асланова Заира Аслановнадиз гайи 0091590- нумрадин аттестат квахъуниз килигна **къуватда амачирди яз гъисабин.**

Дуьньядилаи цлар илитна

ООН-дин МАЛУМАТ

ЯРАКЪЛУ чуьруьк арадал атайдалай инихь Украинадин рагъэкъечӀдай пата 3 агъзурдалай тӀимил тушиз инсанар телеф хьана. ИТАР-ТАСС-ди хабар гузвайвал, ихьтин делилар ООН-дин инсанрин ихтияр-

рай Верховный комиссар Зейд Бен Раад аль-Хусейна гъана.

Гьикъван ислягь инсанар, военныйар ва ополченцияр телеф хьанатӀа, чешмеди тестиькарзавач. Ада Украинадин гьукуматдиз, гьакӀни яракълу дестейриз ва кьуншидаллай государствойриз, РФ-ни кваз, чуьруьк авай зонада граждан агъалияр хуьн патал мумкин тир вири кӀвалахар авуниз эвер гана.

Рейтерди кьейдзавайвал, и рекъемдик ООН-ди Донбасдин территориядал куквар хьайи Малайзиядин самолетда аваз хьайи инсанарни кутунва. (Киевда тестиькарзавайвал, самолет ополченцияри яна, ополчендин векилри и кар ред ийизва). Августдин эхирра ООН-ди Украинада телеф хьайибурун кьадар 2000 касдив агакьнавайдан гьакъиндай малумарнай.

Амма маса чешмейри тестиькарзавайвал, телеф хьайибурун кьадар лап гзаф я. Гьа икӀ, ДНР-дин государстводин хатасузвилини министр Леонид Баранова тестиькарзавайвал, военный серенжем кӀиле фейи вах-

тунда Украинадин 20 агъзурдалай гзаф аскерар телеф хьана. Вичин нубатдай яз, Украинадин хатасузвилини советди малумарзавайвал, Украинадин рагъэкъечӀдай пата Россиядин 2 агъзурдав агакьна военныйар телеф хьана (официальный Киевди тестиькарзавайвал, чуьруькда Россиядин кьушунри иштиракна, Москвада лагъайтӀа, и кӀвалах ред ийизва).

КЪУШУНАР СЕРГЪЯТДИВАЙ КЪАКЪУДУН ИСТЕМИШЗАВА

США-ди Россиядивай Гуржистандихь галаз авай сергъятдивай кьушунар къакъудун истемишзава. Ихьтин арза Тбилисида мугьманвиле авай Америкадин оборонадин министр Чак Хейгела Гуржистандин вичин амадаг Ираклий Аласаниядихь галаз саналди тир пресс-конференциядал авуна.

«США-ди Россиядиз Гуржистандин сергъятривай тамам-

даказ вичин кьушунар къакъудуниз эвер гузва. Чна и месэлада Тбилисиди кьалурзавай дурумлувал тебрикзава. Гуржистанда ва Украинада Россиядин гьерекатар яргьал вахтунин эвер гун хьиз я. Вашингтон ва адан союзникар и кардиз лап рикӀивай тамашзава», - лугъузва Пентагонда чапнавай Хейгелан малуматда.

Адан гафаралди, министрри военный рекъяй кьве

уьлкведи гележегда санал кӀвалахунин месэлайар веревирдна. Гуржистан патал тайинарнавай серенжемрик и уьлкведа военный кьуватар, саналди тир ученийрин кьадар артухарун, гьакӀни санал кӀвалахун мягькемарун акатзава. Гуржистандин цӀийи статусди, «НАТО-дин амадагдиз хьиз, адаз Альянсдин членвилек экечӀиз кумек гуда, малумарна Хейгела.

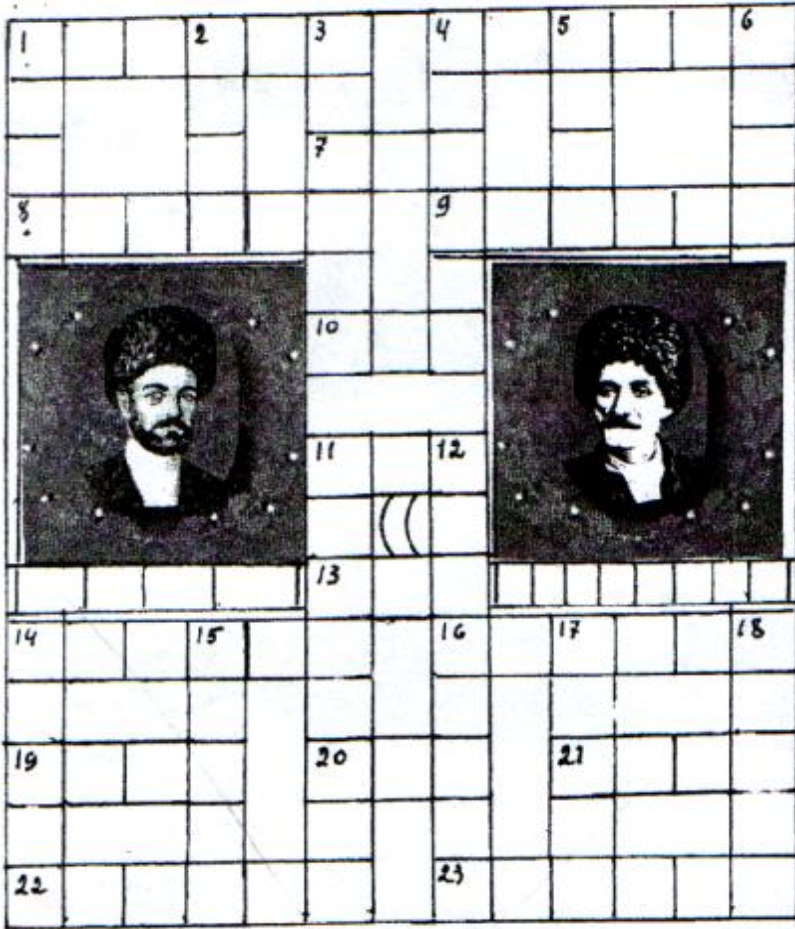
Аласанияди, вичин нубатдай яз, «США Гуржистандин виридалайни кьуватлу ва умудлу союзник я» лагъана малумарна. Америкадинни Гуржистандин алакъайрин цӀийи девирди Гуржистандиз международный дережада вичин интересар хуьз жедай уьлкве хьуниз кумек гуда, - кьейдна ада.

КАТНАВАЙДАН СТАТУС КЪАЧУНВА

РОССИЯДА Украинадин 105 агъзур граждандиз катнавайбурун статус ганва. «Интерфаксди» хабар гузвайвал, идан гьакъиндай Россиядин вице-премьер Дмитрий Козака гьукуматдин кьил Дмитрий Медведеван патав совещание физвай вахтунда малумарна.

Козакан гафаралди, кьечепатан уьлквейрай ватандашар гуьгьуьллудаказ кьучерунин программада иштиракунин гьакъиндай арзаяр гваз гьар юкьуз 500-дав агакьна инсанар кьеззва. Идахь галаз алакъалу яз вице-премьерди и программадай квота 20 агъзур касдин кьван гзафарун теклифна. «Кье и кардин сергъятар артух хьанва. И программада иштиракун патал 18 агъзур касди арзаяр вуганва», - кьейдна ада.

КРОССВОРД

Дуъз цIарара: 1.Ери авачирди. 4.СтIалрин хуъре яшамиш жезвай кас. 7.Гяфтедин са югъ. 8.Гъар са кардикай, затIуникай къерех авун. 9.Харат устIардин алат. 10. Симер алай музыкадин алат. 11.Свас гъизвай гада. 13.Гъалал, лезет. 14.Дуъньядин патар дуъз къалурдай прибор. 16.Азадвал. 19.Агъзур грамм яд. 20.Къизил. 21.Са затI аламаз къачун. 22.Машгъулардай, хуъруън къведай ихтилат. 23.Изин, ижаза.

Тик цIарара: 1.Диде-буба амачир аял. 2.Багъда, чуълда ял ягъун патал къекъуън. 3.КIвалах, жуфа чIугун. 4.С.Сулейманан са шиирдин тIвар. 5.Чара, башкъа, маса. 6.Гъа и чкадал. 11.Сагъвал авачирди. 12.ТIвар-ван авай кас. 14.Дулмадиз хас тир бустандин майва. 15.Ракирин, дакирдин виликай авадардай парча. 17.Межлисдин гурлувал, хъсан гъазурвал. 18.Алакь тийидай, жен тийидай.

Шикипра. Лезгийрин бажарагълу шаирар.

ЖАВАБАР:

Дуъз цIарара: 1.Ерисуз. 4.СтIалрин. 7.Гяфте. 8.Гъар. 9.Харат. 10.Симер. 11.Свас. 13.Гъалал. 14.Дуънья. 16.Азадвал. 19.Агъзур. 20.Къизил. 21.Са затI. 22.Машгъулардай. 23.Изин. Тик цIарара: 1.Етим. 2.Сейр. 3.Зермет. 4.Судуяр. 5.Айру. 6.Минал. 11.Чан-сузун. 12.Машгъулардай. 14.Келем. 15.Лерде. 17.Рабет. 18.Тежер. 23.Икшипр.

2015 - ЙИС ПАТАЛ

ГАЗЕТДИН ПОДПИСКА БАШЛАМИШНАВА

* * *

ИНДЕКС:
6 вацра - 51406
12 вацра - 63340

Г А З Е Т
райцентрдал почтампда,
хуърера адан отделенийра
подписка ийиз жеда.

* * *

ГАЗЕТДИН КЪИМЕТ
6 вацра - 167,4 манат
12 вацра - 334,8 манат

Къилин редактор А. ИСМАИЛОВ.

Газет гяфтеда садра акъатзава.

Газет Магъарамдхуъруън райондин администрацияда регистрацIа авуна. РегистрацIадин № 301.

Редакциядин адрес: Магъарамдхуър, Ленинан куъче, 4.

Телефонар: редактор- 25-1-37, жавабдар секретарь - 25-1-39, бухгалтер-25-9-69.

Чап ийиз вахкудай вахт - 16.00.

Чапун патал къул чIугуна- 15.00.

Газет ООО «Самур» типографияда гъазурна ва гъана чапна. 368780. Магъарамдхуър, Ленинан куъче, 4. Лезги чIал.
Индекс 63340. Тираж 1280. Заказ № 45.

+7